

DE GESCHIEDENIS VAN DE WERELD

TEKST VAN J. SCHOONJANS

TEKENINGEN VAN L. EN F. FUNCKEN

DE TERUGKEER VAN DIOGENES

IN de eeuw van het licht kwam Diogenes uit zijn ton. Hij ontstak zijn lantaarn om een kleine reis te maken in de landen van de Rocco... Je vraagt je wellicht af wat Diogenes, de wijsgeer uit Sinope in Klein-Azië, die leefde ca. 403-324 vóór Christus hier komt doen? Is hij misschien na eenentwintig eeuwen slaap weer opgestaan en is hij op zoek naar « een mens? »...

1. — MET EEN LANTAARN...

STELLEN wij ons even voor dat hij werkelijk door Europa zwierf tegen het einde van de XVIII^e eeuw, de Eeuw van het Licht. Voorzichtigheidshalve had hij zijn lantaarn opgestoken. Hij wandelde door de straten blootsvoets en met een gelapte mantel. Hij bekommerde zich niet om de mensen die hem verbaasd aanzaarden en toonde zich helemaal niet verrast over die zonderlinge toiletten en de gepoederde pruiken, waarmee de mensen uit de XVIII^e eeuw zich hadden getooid. Met veel belangstelling keek hij naar enkele spelende kinderen, die op de rand van een fontein zaten en het klare water uit hun handpalmen dronken.

2. — DE REDE

DIOGENES bleef staan voor het uitstalraam van een boekwinkel. « Bij Zeus! zei hij. Wat is dat? Berkeley: *Handboek van de Kennis*. De bijzonderste werken van Hume vertaald uit het Engels. Fontenelle: *La pluralité des mondes*... De boekhandelaar die een geleerde was, verklaarde hem: « Mijn heer, onze filosofen, idealisten of fenomenisten, empiricus of scepticus, zijn bezield door de Rede. Zij eisen de abstracte evidentie! » Diogenes drong niet aan...

3. — KANT

IK meen te begrijpen, zuchtte Diogenes, dat de wereld ploertert in een oppervlakkige filosofie. Wat ik zoek is een mens. Dus een wijze, een ware filosoof... » Hij botste tegen een man die in diepe gepeinzen verzonken was. « Wie ben je? » vroeg Diogenes. « Emmanuel Kant, en ik ben uit Koenigsberg, in Pruisen, antwoordde de man. Ik ben filosoof en ik schreef « Kritik der reinen Vernunft », « Kritik der praktischen Vernunft » en « Kritik der Urteilkraft ». Ik heb getracht zowel de methoden als de grenzen van de menselijke kennis vast te stellen. Wat boven de ervaring uitgaat, is voor de « reine Vernunft » niet toegankelijk... » Diogenes drong niet aan...

4. — DE PEDAGOGEN

DIOGENES ging dan naar een groep jongens, die rond een man geschaard stonden met een lang zwart kleed aan, die hen moole en eenvoudige dingen leerde. De kinderen noemden hem « Broeder ». Een eind verder zag hij een ander personage, eveneens in het zwart gekleed, die zonderlinge tekens maakte in de richting van een groepje knapen. « Wie ben je? » vroeg Diogenes. « Ik ben l'abbé de L'Epée, en ik onderwijs de doofstommen. » Diogenes ademde opgelucht. « Eindelijk de wijsheid! » zei hij.

5. — EINDELIJK EEN WIJZE!

ENSKLAAPS bleef Diogenes staan. Wie was de origineel, die in lommen gehuld en blootsvoets op hem toekwam? Hij had een gelaat waaruit goedheid en zachtheid straalde. « Wie ben je? » — « Ik ben een pelgrim. Ik ga de wereld door. Ik bedel en ik predik de liefde. Mijn naam is Benedictus Labre. » — « En heb je geen lantaarn bij? » — « Neen, het goddelijk licht is in mij! » Toen blies Diogenes zijn lantaarn uit!